

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnice: Novo mesto. Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOUVENEC

Izhaja vsak dan s izjeto razen ponedeljka in dneva po prazniku. Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005. Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiales: Novo mesto.

Vojno poročilo št. 722:
Angleške oglednice razpršene pri Tminiju
Deset angleških letal sestreljenih nad Marubo, eno nad Bengazijem, štiri pa nad Malto

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:
Sovražne oglednice, ki so delovale blizu naših prednjih postojank jugovzhodno od Tminija, so bile razpršene ter so utrpeli izgube.
Neka nemška letalska skupina, ki se je nad Martubo zapletla v boj s številnimi »Curtiss«, je sijajno zmagala in sestrelila 10 sovražnih letal; neko drugo letalo so uničili naši lovci nad Ben-gazijem, kjer je napad naredil nekaj škode.
Brez ozira na živahen protiletalski odpor so skupine Osnih letal večkrat napadle letališča na Malto.
Proti angleškim lovcom so takoj nastopili naši letalci in Angleži so izgubili štiri letala. Enega so sestrelili bombniki, tri pa lovska letala, ki so jih spremljala.
Vsa naša letala so se vrnila.

Koncentrični protinapad pri Harkovu
Sovjetski velenapad pri Harkovu se je izjalovil - Nemške, romunske in madžarske čete prešle v koncentrični protinapad na celem bojišču pri Harkovu - Od 14. do 21. maja sestreljenih 452 sovjetskih letal

Hitlerjev glavni stan, 23. maja: Nemško vrhov-
no poveljstvo objavlja:
Sovjetski velenapad, ki so ga 12. maja za-
čeli pri Harkovu z 20 pehotnimi divizijami, tremi konjeničnimi divizijami in 15 tankovskimi divizijami, se je izjalovil z najtežjimi krvavimi in materialnimi izgubami sovražnika.
Nemški protinapad, pričet 12. maja in izveden v hrbet najmočnejše sovražne napadalne skupine, je pretrgal njene preskrbovalne zveze. Po dveh dnevih so zdaj nemške, romunske in madžarske čete, podprte z močnimi letalskimi silami, na ce-
lem bojišču dosedanje obrambne bitke prešle v koncentrični protinapad.
V prostoru jugovzhodno od Ilmenskega jezera je sovražnik nadaljeval svoje zagrizenе napade brez vsakršnega uspeha in s težkimi iz-
gubami. Močne skupine nemških bojnih in lov-
skih letal so mu pri tem deloma na bojišču, de-
loma v zaledju zadale težko škodo.
Nekatere od zaledja odrezane sovjetske sku-
pine so bile v večdnevih bojih uničene.
Na Laponskem je bil uspešen neki kra-
jevni napad nemških in finskih čet.
V času od 14. do 21. maja je sovjetsko letal-
stvo zgubilo 452 letal in to 342 v zračnih bojih, 65 jih je uničila protiletalska obramba, 26 suho-
zemska vojska, ostanek pa je bil pokončan na tleh.
V istem času je bilo na vzhodnem bojišču zgu-
bljenih 45 nemških letal.
Protiletalski oddelek 6 je 22. maja sestrelil dvestoto letalo na vzhodnem bojišču.
V Severni Afriki je bil odbit sunek an-
gleških ogledniških sil. Nemški lovci so v zračnih bojih sestrelili 10 sovražnih letal.
Zadnjo noč je nekaj posameznih angleških letal preletelo Nemški zaliv in severno nemško obalo, ne da bi spuščala bombe.
Rim, 23. maja. AS. Radio London je sporočil, da po izjavah sovjetskih vojaških krogov maršal Timošenko ni nameraval s svojo ofenzivo pridobiti novega ozemlja, marveč zmešati nep. črte ter ovi-rati nemško ofenzivo na Kavkaz. Ta izjava je zelo značilna. Londonski radio je priložil mnogo vo-de svojemu vinu. Zadnje dni namreč ni poročal skoraj drugega, kakor o velikih sovjetskih ozemeljskih

Splošen napad na Kitajsko
Japonci napadajo sedem kitajskih provinc - Devet čangkajškovih divizij obkoljenih - Številne izgube v Hopeju in Šantungu

Tokio, 23. maja. AS. Agencija Domei poroča, da je bilo v pokrajini Čekiang popolnoma obkolje-nih 9 čungkajškovih divizij, ki jih sestavlja nad sto tisoč vojakov. Pri teh operacijah so Japonci zasedli mesta Ivu, Tungiang, Hsinfeng in Nanki.
Stockholm, 23. maja. AS. Iz Londona poročajo, da Angleži nič več ne dvomijo o tem, kakšne cil-
je si bodo izbrali Japonci. Japonci so napadli s kopnega in iz zraka nič manj kakor sedem veli-
kih kitajskih provinc. Najhujši japonski napad je napad na Lukien, ležeč 608 km južno od Šangha-
ja, kjer je 20 vojnihih ladij in mnogo prevoznih ladij vdrl v izliv reke Min. Izkrcaje japonskih čet je kril močan topniški ogenj z vojnihih ladij. V Londonu in Washingtonu je na dnevnem redu vprašanje pošiljanja pomoči na Kitajsko, kar pa je skoraj popolnoma izključeno zlasti še zato, ker je tudi Avstralija prav v tolikšni nevarnosti ka-
kor Kitajsko in prav tako potrebuje nujno po-
moč. V Londonu smatrajo japonske napade kot prvi korak za popolno odpravo kitajskega odpora.
Šanghaj, 23. maja. AS. O vojnihih uspehih, do-
seženih zadnji teden na srednjem kitajskem od-
seku, se je zvedelo, da so bili razpršeni ostanki kitajsko-komunističnih gnezd v pokrajini Hopei, kakor tudi več čungkajških oddelkov, ki so se posamično upirali v zahodnem Šantungu. Med tem nastopi so Japonci ujeli 12.460 Kitajcev, 8911 pa so jih pobili. V provinci Hopei so Japonci

popolnoma uničili komunistične gverilske čete. Za-
jeli so 9525 komunistov, na bojišču pa jih je oble-
žalo 2299. Zvedelo se je tudi, da so v okrožju Vu-
hung, ki se nahaja v zahodnem Šantungu, Japonci 15. maja potolkli gverilske čungkajške oddel-
ke pod poveljstvom generala Kaošungna, ki je imel 6612 mrtvih ter 2944 ujetih.
Kanton, 23. maja. AS. O bojih iz srednje Ki-
tajske se je zvedelo, da so japonske sile, ki so 15. maja prešle v splošno ofenzivo proti Čang-kajškovi 9. in 88. armadi, napredovale ob sovraž-
nikovem krilu v dolini reke Kunkiang v zahodni provinci Čekiang. Japonske letalske sile so v tes-
nem sodelovanju s kopno vojsko šestkrat bom-
bardirale sovražne postojanke.

Rim, 23. maja. AS. Včeraj je bila v egiptovskem senatu burna seja zaradi aretacije predsednika senata in bivšega ministrskega predsednika Ali Ma-
her paše. Senator Guadapata in pravosodni komi-
sar sta očitala ministrskemu predsedniku Nahas paši, da je dal zapreti Maher pašo samo zato, ker je bil odločno proti udeležbi Egipta v vojni. Sena-
tor Mustafa Servag bej je branil čistost Maher pa-
ševih namenov, ki je stremel le za razumljivo željo,

Po italijanski pomorski zmagi

Velik odmev po svetu — Italijanska zmaga je nov dokaz moči italijanskega podmorniškega orožja
»Maryland« je bila potopljena na »Dan ameriške mornarice«

Rim, 23. maja. AS. Poveljnik Grossi se je rodil 1. 1908 v brazilskem mestu Sao Paulo. V pomorsko akademijo je stopil leta 1923 in je bil povišan v korvetnega kapitana leta 1939. Sodeloval je v abesinski vojni. Leta 1942 je dobil srebrno kolajno za vojaško hrabrost in sicer zaradi sijajnega nastopa, katerega je iz-
vedel kot poveljnik podmornice zoper sovraž-
nikovo štirimotorno letalo ter s tem dal krasen vzgled hladnokrvnosti, odločnosti ter prezira-
ranja lastne nevarnosti. Posebno v začetku se-
danje vojne je bil dolgo vkrcan.
Značilnosti potopljene ameriške oklepnice vrste »Maryland« so naslednje: izpodirala je 32.000 ton, imela je osem topov po 406 mm ter skupino še drugih važnih topov. Pokončni oklep je bil posebno debel. Ladja je imela 38 km brzine na uro ter je nosila nad 1400 mož po-
sadke.
Podmornica »Barbarigo« pripada razredu podmornic »Marcello«. Izpodirva 941 ton na površini ter 1300, če je potopljena. Na površini ima brzino 31 km, pod vodo pa 15 km. Ima dva topova po 100 mm, štiri strojnice ter osem cevi za torpede.
Ko je podmornica nastop končala, nada-
ljuje s svojim poslanstvom. Sovražnik ni na ne-
nadni nastop odgovoril in tako je podmornica »Barbarigo« lahko prisostvovala potopitvi oklep-
nice, ki je šla naglo pod vodo. Poudariti je treba, da je ameriška ladja bila zelo daleč od svojih oporišč in da bi se oklepnic nikakor ne bila mogla rešiti, tudi če bi italijanski napad ne bil imel tistih usodnih posledic kakor jih v resnici in bi bil prizadel samo hude po-
škodbe. Ker je oklepnic plula proti rtu Dobre nade, je treba domnevati, da je bila poslana v Indijski morje, kjer naj bi nadomestila enote, izgubljene med bitko v Koralnem morju. Morda je pa tudi bila namenjena v vzhodni del Sre-
dozemskega morja, kjer bi neznatnemu pomor-
skemu oddelku angleškega admirala Harwooda bila gotov dobrodošla kot ojačenje.
Po nesramnih trditvah ameriških listov naj bi bilo na Sredozemskem morju že prišlo do prvih stikov med pomorskimi silami Združenih držav ter med italijanskim vojnim brodom. Delania pa še enkrat postavljajo na laž zlagano angleško in ameriško propagando. V resnici ni še nihče nikdar zapazil prisotnosti teh ameri-
ških vojnihih ladij na Sredozemskem morju. Tudi če bi bile tam, morejo biti samo majhne enote tako, da so italijanske podmornice prisiljene hoditi iskati ameriško vojno brodovje v sredo Atlantskega morja. Jasno je, da je zdaj položaj na Sredozemskem morju popolnoma pod obla-
stio Italijanov. To dokazuje cel venec veličastnih dogodkov: od potopitve »Barham« do nastopa napadalnih sredstev v Aleksandriji, od bitke v Sirti do številnih drugih trdih udarcev, ki jih je sovražnik dobil. Danes je vse Sredozemlje pod nadzorstvom italijanskega brodovja, kar je moral priznati tudi sam admiral Cunningham.
Berlin, 23. maja. AS. Posebno poročilo ita-
lijanskega vrhovnega poveljstva, ki javlja potopitev ameriške bojne ladje blizu brazilske oba-
le, so v izredni oddaji dajale vse nemške po-
staje. Večerni listi, ki so prinesli novico o zmagi italijanskega podmorniškega orožja, so bili v hipu razgrabljeni.
V prvih razlagah poudarjajo pomen novega italijanskega uspeha, ki prihaja za novim raz-
dejanjem ameriških trgovskih ladij po nem-
ških podmornicah. Do te zmage je prišlo v tre-

Minister Ciano sprejel člane vojaške komisije

Rim, 23. maja. AS. V navzočnosti zunanjega ministra grofa Ciana je bila dantes ob 11 v palači Chigi slovesna seja vojaške komisije trojne zveze. Navzoči so bili vsi italijanski, nemški in japonski člani, in to: njen predsednik admiral Laiz, povelj-
nik letalske eskadre von Pholt, divizijski general von Rintelen, kontraadmiral Loewisch, polkovnik Weltheim in Otzen, poveljnik Moeller, kontraadmi-
ral Abe, polkovnik Simizu, kapitan vojne ladje Mitunobu, polkovnika Gondo in Inafe, korvetni

Današnji pomen jeklenega pakta

Proslava tretje obletnice Osi v Berlinu

Berlin, 23. maja. AS. Vsi berlinski listi pri-
našajo brzojavke, ki so bile ob tretji obletnici pod-
pisane jeklene zveze izmenjani med Kraljem in Ce-
sarjem, Ducejem, Hitlerjem ter med obema zu-
nanjima ministroma Osi. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše v svojem komentarju: Bila je velika zgodovinska ura, ko sta v času, kadar so se zgo-
ščevali oblaki angleške obkoljevalne politike, v Milanu von Ribbentropp in grof Ciano spremenila politični pakt med Italijo in Nemčijo v vojaško zvezo. S tem Osi državi nista hoteli odpreti to-
povskih žrel, niti storiti geste neprevidnega izzi-
vanja, marveč nepreklicno in odločno opomniti za-
hodne demokracije.
Milanski opomin pa ni rodil uspeha in prav isto usodo so doživeli Hitlerjeve in Mussolinijeve mirovne ponudbe. Stari svet je hotel vojno in jo sedaj ima. V moderni zgodovini se še ni pripetila nikdar tako napačna in tako pogubna špekulacija, ki bi se tako porazno končala za njene početnike, kakor se je zgodilo z našimi sovražniki, ki so upali, da bodo lahko uničili novo Nemčijo, novo Italijo in novo Japonsko. Uničiti so jih hoteli za vedno. Toda orožje Osi ima iniciativo v Evropi, japonsko orožje jo ima v Aziji.
Po treh letih se milaneki jekleni pakt potrjuje v vojni kot popolno orodje zmage in kot resnični jekleni pakt.
Berlin, 23. maja. AS. Tretja obletnica jekle-
nega pakta je bila praznovana v Berlinu v nav-
dušenem tovarištvu in z mislijo na Duceja in Führerja, ki vodita italijanski in nemški narod k zmagi in v veliko bodočnost. Proslava je bila v domu letalcev. Udeležilo se je izredno mnogo odličnih osebnosti.
Prvi je govoril državni tajnik von Tschammer und Osten, predsednik italijansko-nemške družbe. Poudaril je, da je jekleni pakt temelj italijansko-nemške solidarnosti v skupni borbi proti zatiralni politiki Anglije. Skupne žrtve so še bolj utrdile voljo Italijanov in Nemcev do zmage, ki bo edi-
na mogla zagotoviti napredek mladih narodov. Italijanski in nemški vojak so pionirji nove dobe.
Ekse. Alfieri je poudaril v svojem govoru, da sta Nemčija in Italija ob tretji obletnici jeklenega pakta popolnoma solidarni. Italijani in Nemci do-
kazujejo vsak dan z uspehi na bojiščih ter z de-
lom na polju in v tovarnah, da tvorijo po ukazu svojih voditeljev eno samo vojsko borev, ki bo gotovo zmagala. Oba govornika sta vzkliknila Du-
ceju in Führerju. Opozorila sta na sijajne zmage, ki so bile včeraj objavljene.
Sledil je koncert nemške in italijanske glas-
be. Pred italijanskimi poslaništvom je medtem mno-
žica manifestirala za nemško-italijansko zavezni-
štvo.
V novi palači Italije je bil pozneje svečan sprejem. Veleposlanik Alfieri je povabil k spre-
jemu mnogo odličnikov in tudi mnogo ranjencev in vojnihih invalidov, ki jim je bila posvečena po-
sebna pozornost. Nekateri izmed njih so se borili z italijanskimi vojniki ob Doncu. Spontano so in-
tonirali italijansko himno ob odobravanju vseh navzočih.

Pogreb Karla Röderja

Berlin, 23. maja. AS. Včeraj so v Berlinu v Hitlerjevi navzočnosti slovesno pokopali odenburškega državnega namestnika Karla Röderja. Po-
grebni obred je bil v kanclerski palači. Spominski govor je imel minister Rosenberg.

Razprava o turškem proračunu

Ankara, 23. maja. AS. Prihodnji ponedeljek bo zasedanje turške narodne skupščine, ki bo razprav-
ljala o proračunski bilanci za leto 1942-43. Pred-
videni dohodki znašajo 394 in pol milijona, izdatki pa 393 milijonov turških funtov. V primeri a prejš-
njim letom je bil proračun povečan za 74 milijonov funtov.

Ptic selivk je letos na Dolenjskem manj

Ker je »Slovenec« *letos že nekaterikrat poročal o naših pticah selivkah, kdaj so se letos pojavile in doselile k nam iz svojih prezimovališč, naj tudi jaz sporočam o njih, kdaj so se vrnile na Dolenjsko, kolikor sem mogel dognati. O skorjih sem pisal že 22. januarja letos v »Slovenec« *št. 17., da so ostali nekateri minulo zimo pri nas in se niso selili. Naj tistemu poročilu »Skorci« *so ostali čez zimo pri nas, še dodam, da so 22. januarja popoldne opazili v Ljubljani jato skorcev, ki je letela od Barja proti Golovu, kakor je pisal »Slovenec« *28. januarja, št. 22. Potem pa jih jaz nisem opazil do 9. marca, ko jih je letela jata kakih 25–30 nad našo vasjo. Od tega dne dalje pa sem jih spet večkrat videl po cele jate. — Izmed drugih selivk so opazili letos v naši okolici prve tri divje golobe na neki kopini pod Vel. Gabrom, jaz sam pa sem opazil prvih osem dne 25. marca nad St. Lovrencom. Letos sem jih opazil dozdaj še prav malo in sicer samo parkrat po 1–2 skupaj. — Prvo postovko sem videl šele 5. aprila, ko se vračajo k nam navadno že okrog 20. marca ali že prej. Letos jih je pri nas izredno malo, kakor še nikdar, še manj ko lani, kakor sem opazil sam in kar so mi potrdili tudi cerkovniki naših podružnic, na katerih zvonikih postovke najrajši gnezdi. Potrdili so mi, da jih še ne pomnijo tako malo kakor letos. V St. Lovrencu gnezdi, kolikor sem opazil, samo en par na zvoniku, ko jih je gnezdilo prej po več parov na zvoniku, cerkvi, pod šolsko streho, nad mlekarno itd. Letos je skoraj vse prazno. Zato pa se je bati, da bodo spet letos delale poljske miši še večjo škodo po poljih kakor lani. Vzrok pa, da je pri nas nekaj let vsako leto manj postovk, so najbrž vremenske katastrofe v zadnjih letih spomladi, posebno še letos, ko imamo tako mrzle pomladi in ptiči poginjajo od mraza. Po 5. aprilu pa sem opazil skoraj samo posamezne postovke, le 5. maja sem videl 2, 7. maja 3 in 16. maja 4. Naj tu še dodam, da so se letos postovke izselile iz cerkve in zvonika na sosednem Vel. Gabru, kjer jih je gnezdilo večših po več parov in sem jih videl še pred nekaj leti, po 15 in še več naenkrat, kako so krožile nad Temeniško dolino in nad sosednimi razsežnimi polji. A zdaj jih ni več. Na zvoniku v Vel. Gabru ne gnezdi letos noben par, pač pa so se ugnedile namesto postovk kavke, ki tam gnezdi. — In lastovke? Tudi teh je letos pri nas izredno malo. Prve so opazili v Prapretah šele 10. aprila, ko se vračajo k nam druga leta navadno okoli 24.–25. marca ali še prej. Jaz sam sem opazil prvo šele 14. aprila, potem pa sem jih videl dozdaj le posamezne, po 1, 2–4, več ne, skupaj, pa tudi le-te redkokrat, večših pa ne vidim tudi po več dni nobene. Pa tudi drugod po Dolenjskem jih ni. Iz Novega mesta sem dobil sporočilo: »Lastov je prišlo v naše mesto prav malo,« *temu poročilu pa je bilo še dostavljeno: »Čudno je tudi to, da se slavček ob Krki še ni oglasil (in to sredi aprila, ko se vrača k nam navadno že začetkom aprila, v Belo krajino pa celo konec marca). — Kukavico so slišali pri nas prvič dne 9. aprila v Šmavru pri Dobrnju, pri nas pa 10. aprila na Muhobranu, jaz pa sem jo slišal šele 21. aprila. Tudi teh je letos malo v primeri z drugimi leti. Prvo grlico sem slišal tudi šele 14. maja, kakšni meseci kasneje kakor ponavadi. — Prvega kobilarja pa sem slišal tudi šele 14. maja, ko se vrne k nam navadno že konec aprila, v Belo krajino pa že pred sv. Jurijem. Tudi srakoper se je kasno vrnil. Slišal sem ga šele 15. maja. — Nenavadno kasno se je vrnil k nam letos drozg ali »draščelj, kakor mu pravijo. Dolenjci. Slišal sem ga prvič šele 8. maja v hosti*****

pod Vrhovim. Vrača se k nam navadno že v začetku aprila. Kakor sem dobil poročilo iz Ljubljane, so ga tam slišali že 4. aprila in sicer za cerkvijo na Rožniku. Jaz ga po 8. maju nisem več slišal, znamenje, da jih je pri nas letos izredno malo, medtem ko jih je bilo včasih prav veliko in so hoste kar odmevale od njih legega petja. — Prepelice pa letos še nisem slišal in je najbrž tudi ne bom, saj tudi lani nisem slišal vse leto nobene. Pri nas jih menda ni več.

Ce se ozremo na to poročilo o letošnji doselitvi naših selivk, vidimo iz njega, da so se doselile letos naše selike nenavadno pozno, in da se vračajo k nam vsako leto v manjšem številu, oziroma da jih je vsako leto manj pri nas, posebno še postovk in lastovk, teh prekoristnih ptic, kar se pozna posebno po naših poljih, po katerih delajo toliko škode poljske miši, in na sadnem drevju, katero tudi vsako leto bolj uničuje različni škodljivci mrčes, posebno pa evetoder. Edina uspešna obramba proti tej nadlogi so ptice, ki so jim žuželke največja slabiča. Če ne bi bilo ptic, bi žuželke kmalu pokončale ves krompir, vse žito in sploh vse rastline, od katerih živijo ljudje in njihova živina.

J. Šašelj.

Seje mestnega sveta v telovadnici na Ledini

To in ono iz kat. občin Ljubljane

V zemljiškem katastru je šentpetersko predmestje zelo obširno začrtano. Deli se sedaj kar na dva dela: Šentpetersko predmestje I. del, ki je zelo veliko in obsega večji del Ljubljanske polje proti Sv. Križu, in Šentpetersko predmestje II. del, ki je po površini zelo majhno. Pod ta del spadajo vsi večji ljubljanski bolniški zavodi, tako splošna bolnišnica, Leonišče, Šlajmerjev dom in ženska bolnišnica. Katastrsko šentpetersko predmestje obsega v političnopravnem ali v komunalnem pogledu svetokriški, kolodvorski in šentpeterski okraj. Kakšne so meje obeh gorenjih kat. občin?

Kat. občina Šentpetersko predmestje I. del meji ob Ljubljani najprej pri trostovju na kat. občino Ljubljana-mesto tja do Zmajskega mostu. Črta gre po Sv. Petra nasipu od Prešernovega spomenika tja do Lipičeve ulice. Meji nadalje ta kat. občina na kat. občino Poljansko predmestje. Od Lipičeve ulice se potegne meja po Jegličevi cesti na Šmartinsko cesto in dalje do pokopališča pri Sv. Križu in do Brinja. Na drugi strani pelje meina črta z Marijinega trga po Miklošičevi cesti, ki je došla to ime l. 1898 in je bila poprej mala vozna cesta, na Dalmatinovo ulico in od tam po Čigaletovi in Pražakovi ulici na Bleiweisovo (nekdanja Tvrsevo) cesto tja daleč do Brinja. Na tej strani meji Šentpeterska kat. občina na kat. občino Kapucinski predmestje. Mnogo ozemlja obsega ta kat. občina, hrani pa tudi lepe zanimivosti in razne tradicije.

Druge kat. občina Šentpetersko predmestje II. del ima svoje meje začrtane tako, da meji na I. del, dalje na kat. občino Poljansko predmestje in k. o. Udmat. Meje so splošno: Lipičeva ulica, Jegličeva in Šmartinska cesta, Grablovičeva ulica, proga dolenjske železnice tja do železniškega mostu čez Ljubljano, nato ob Ljubljani na levem bregu do Lipičeve ulice nazaj.

Šentpetersko predmestje je bilo v starih časih predmestje obrtnikov, ki so bili v Ljub-

Uradne odredbe

V »Službenem listu« *za Ljubljansko pokrajino z dne 23. maja 1942 sta izšli dve naredbi Visokega komisarja. Prva vsebuje nove določbe za uvedbo in voditev registra prebivalstva v občinah Ljubljanske pokrajine, druga pa ima besedilo o prijavi in zapori goveje živine. Ker sta naredbi precej obširni, ju bomo objavili v prihodnji številki »Slovenca«.*

Križanska moška kongregacija obhaja jutri nedeljo, 24. maja, glavni družbeni praznik Marije Pomočnice in obenem 40 letnico obstoja družbe. Cerkveno opravilo imajo družbeniki jutraj ob pol 7, popoldne pa ob petih v križanski cerkvi. Pri popoldanskem slovesnem shodu govori ustanovitelj družbe mil. gospod prelat Janez Kalan. Pred shodom ob pol 5 kratke esetanek v pevski sobi. — Od 1. do 2. pop. molijo člani presv. Zakramenta v Križankah.

Naročajte in čitajte »SLOVENCA«

Binkoštni praznik

Zdaj, o binkošti, ne moremo misliti samo na ljubko, jasno pritrkavanje zvonov, na miroljubne ljudi, ki gredo v pomladanskih oblekah in radostne duše k v. birmi in k maši. Ne moremo misliti le na mlado, sveže zelenje, ki se v veličastnem molku blesti na binkoštnih poljanah; in ne samo na domače sadno drevje, ki vse oblagodarno s svetjem sanjavo medli v soncu, ko da bi razmišljalo o svetem Duhu. Mogoče je naše praznovanje binkošti bolj podobno viharnemu binkoštnemu jutru apostolov in učencev Gospodovih. Tudi nadnje sv. Duh ni prišel z nežnim šelestenjem ozračja, marveč s hrumenjem mogočnega viharja in s sijajem ognja, tako da se je vsa hiša stresala in so bili zbrani učenci vsi prestrašeni.

In tako mora biti, če hoče biti človek po svetem Duhu prežet in očiščen: tedaj je potrebno, da je vse, kar je trhlega in izprijenega v njem, nasilno zlonjono in pometeno, da je dovolj prostora za vse, kar je božje in sveto. Ali si še kdaj videl prihod pomladi v gorah? Kako vihar lomi stara debla, odmetava stare veje, kako se naglo taja sneg, kako hudourniki odnašajo vso nesnago s seboj? Takrat je v gorah tisočkratna ranitev in moritev in uničenje, da zaživi vse v novo življenje.

S takšnim prihodom viharja smemo primerjati utrkovanje sv. Duha v teh dneh. Če je bila božja volja, da je vojna prizadejala rane mnogim telesom in dušam, tedaj naj bo zemlja duš s tem preorana in pripravljena za božjo setev. Zato je sv. Duh premočno trdo in telesno prijel, tako da ni bilo moči prestajati gorja brez ječanja in solza. Bilo je mnogo gnilega in trhlega, kar je bilo treba odstraniti.

Mogoče je v tej dobi tudi tebi nasilno vzel mnogo ljubega in prijetnega. Toda glej, vprav ob tem se moraš pozdraviti. Prav s tem se naj v tebi zbudi novi duh, ki naj ne gleda več na zunanost in minljivost, ampak naj vse presoja po najvišji vrednoti, po pomenu za večnost. Vse to, kar ti primanjkuje, kar trpiš, zaradi česar se solziš, naj ti bo v nauk za vse tvoje nadaljnje življenje, da spoznaš, da ni za človeka ničesar, kar bi bilo višje in boljše, kot je to, da imaš sprito Boga zmeraj čisto vest in si pripravljen na žrtve. Vprav zato prihaja v teh časih s takim viharjem sveti Duh k nam.

Gospodarstvo

Podružnica Banco di Roma v Ljubljani. V soboto popoldne so bili svečano odprti novi poslovni prostori podružnice ene največjih italijanskih bank, Banco di Roma, in sicer na Marijinem trgu, kjer je bila prej podružnica Češke industrijske banke.

Najvišje cene tkanin za dežnike so bile določene v Italiji.

Cene maslobo so določene na veliko takole: slanina 1317 lir za sto, mast 1421 lir za sto.

Promet v pristanišču Fiume. Te dni se je sestala v Stresi italijansko-madžarska komisija za madžarski promet skozi Fiume. Predsednik te konference je bil generalni ravnatelj italijanskih državnih železnic sen. Velani. Na seji so obravnavali vprašanja železniškega, pristaniškega, carinskega in pomorskega prometa, da bi se povečalo gospodarsko sodelovanje med trgovskim središčem Fiume in Madžarsko. Končno so obravnavali tudi številna tarifna vprašanja za promet med Italijo, Madžarsko in Hrvaščino.

Novo notranje posojilo v Španiji. Iz Madrida poročajo, da bo v kratkem razpisano v Španiji veliko notranje posojilo v znesku 2 milijard peset. Posojilo bo nosilo 4% in se bo amortiziralo v petdesetih letih.

Razdeljevanje zemlje v Ukrajini. Po končanih meritvinih delih so eadaj začeli v Ukrajini Nemci dodeljevati kmetom prejšnjo kolhozniško in sovhozniško zemljo. V 15 kolektivnih gospodarstvih okraja Dnjepropetrovsk so dodelili 2716 družinam 1861 ha zemlje, tako da pride na vsako družino 0,6 ha. Listine o zemljiški posesti so bile slovesno izročene kmetom, ki so se izkazali pri lanski jezenski setvi in letošnjem pomladnem delu.

Proizvodnja avtomobilov v Združenih državah. Iz statističnih podatkov, katere prinašajo nemški listi, je razvidno, da je znalaša proizvodnja osebnih avtomobilov v Združenih državah meseca marca letos samo 5220 vozov, februarja 42.200 in marca lani 410.260. Nasprotno je znalaša proizvodnja tovornih avtomobilov marca letos 88.290, februarja letos 81.930 in marca lani 97.610.

Obtok bankovcev v Zedinjenih državah je dosegel že 11 milijard dolarjev, dočim je istega časa lani znašal samo 8,5 milijarde dolarjev. Danes je v obtoku za 4 milijarde dolarjev več bankovcev kot jih je bilo marca leta 1933., pred začetkom znane krize.

Brivske in frizerske obratovalnice v Ljubljani bodo odprte na binkoštno nedeljo popoldne, dočim na binkoštni ponedeljek ne bodo obratovalne.

skrivala in se podila po Škofovem, mesto da bi v cerkvi molila in poslušala pridigo. Marsikdo se je svojemu »cerberju« *skrivaj iz cerkve znal izmuzati.*

Pa je o šentpeterskem predmestju še mnogo lokalne kronike nepisane!

Ena najstarejših ljubljanskih cerkva

V nedeljo, dne 24. maja praznuje krščanski svet spomin preblažene Device Marije, Pomočnice kristjanov. Slovenci res radi častimo Nebeško mater in to najlepše dokazujejo tako številne romarske cerkve, posvečene Mariji. Tudi Ljubljana ima več cerkva, posvečenih Mariji in celo dve, ki sta posvečeni Devici Mariji, Pomočnici kristjanov.

Prva in starejša izmed obeh je križiška cerkev, ki bo to nedeljo imela tudi tradicionalno »žegnanje«. Prvotna križiška cerkev je bila zgrajena ob obzidju stare Emone in je ena izmed najstarejših svetilišč v naših krajih. Ugotovljeno je, da je stala že leta 1292. Cerkev so prizadejali razni sovraženiki mnogo škodo, tako zadnji celjski grof Ulrik I. 1442, Turki leta 1472 in potres leta 1511. Naposled je hotela nesreča, da je v marcu 1589. pogorela cerkev z vsemi okoliškimi zgradbami. Cerkev so nato le za silo popravili, zakaj ko je l. 1700 prišel v Ljubljano tedanji komtur nemškega viteškega reda in si jo ogledal, je naročil, naj se cerkev podre in na njenem mestu sezdaja nova. In res, leta 1714 so cerkev začeli podirati. Komtur je poklical k sebi beneškega stavbenika Dominica de Rossija in mu naročil, naj zgradi sedanjo cerkev. V letih 1714 in 1715 so cerkev gradili in meseca avgusta so v dveh tednih zgradili tudi kupolo. Leta 1879 so cerkev zunaj in znotraj popravili in končno je leta 1929 njeno notranjostno prav lično prenovil Peter Zelencnik.

Cerkev ima tri oltarje in dve kapelici. V oltarjih ima lepo Marijino sliko, dalje podobo sv. Elizabete in na tretjem oltarju sliko sv. Jurija. V prvotni cerkvi je stal v velikem oltarju kip Matere božje, ki pa je od tačas, ko so cerkev podirli, v krakovski kapelici na Emonski cesti. O njem se trdi, da je iz 13. stoletja. V kapelici na levi od vhoda je slika Marije Pomagalj. Kapelica na listni strani je posvečena vernim dušam v vichah. Leseni kip Presv. Srca Jezusovega je delo Andreja Rovška iz leta 1901.

Okoli cerkve in pri vzhodu v redovniško hišo je v zidovih precej spomenikov, ki nosijo vklepane napise. Ti kamni so ostanki prejšnje podre cerkve, okrog katere so — in bržda tudi v njej — pokopavali poleg čas mrliče. Tudi v kapelici sv. Elizabete poleg prižnice je kamnita plošča ki priča, da počiva tam član reda. Valvazor pa poroča, da so mašli pod redovniško hišo obok z oltarčkom, pod katerim je bilo polno mrličkih kosti.

Omenjeno naj bo še to, da so se nekoč opravljale v tej cerkvi med Velikim in Malim šmarnom vsak četrtek ob štirih popoldne litanije Matere Božje za namenom, da je bil vsakdo, kdor je bil trikrat pri tem cerkvenem opravilu, opravečen romanja na Dobrovo pri Ljubljani. Ta olajšava je prihajala posebno prav starim in bolehnim ljudem, ki niso mogli poramati k dobrovski Mariji.

Nemčije, so japonske zmage popolnoma zmešale njegove načrte, je pisal Barrere. Medtem pa je Delcassé odbil italijansko misel, da naj se predsednik republike snide z Njegovim cesarskim Veličanstvom. Predsednik republike se je opravičeval, da je rana iz leta 1870 še preveč sveža in francoski narod ne bi mogel razumeti smisla tega srečanja. Francoski narod bi najbrž napodil svoje državnike in še mogoče predsednika republike povrh.

Na trgu v Tangerju.

V Franciji prevladuje sedaj predvsem občutek »strahu«, prav tako pa volja, prisiliti vladu na sporazum z nami. Vročekrvna rodoljuba Delcassé in Barrere se najbrž ne bi z lahkimi sreem mogla odločiti za ponižujoč korak in ta dva ne bi spravila Luzzattija do tega, da bi posredoval pri Montsu, da bi se vrnilo lepo vreme.

Nemški veleposlanik je vprašal, če bi bila francoska vlada pripravljena skleniti z nami častni mir, ki pa ne bi bil mogoč, če se ne bi Francija dokončno odpovedala Alzaciji in Lotaringiji. Bojni bog, ki ga pa v letu 1870 nismo mi priklicali na bojšče, je odločil nam v prid. Tedaj je padlo sto tisoč dobrih Nemcev. Dokler bo obstajalo nemško cesarstvo, teh dveh pokrajin ne bi mogli vrniti. Zato s tem v zvezi niso bili na mestu nobeni pomisleki in nobena zadržana spletkarjenja.

Luzzatti ni odgovoril ničesar točnega. Pač pa je bil silno navdušen nad mislijo, ki mu jo je predlagal Monts, da naj se sklene velik sporazum med Francijo in Nemčijo. Temu sporazumu bi lahko priključili tudi dogovor o Maroku in o Daljnem in Bližnjem vzhodu. Luzzatti je vzkliknil, da bi zgodovina na bronaste table vklekala ime Viljema II., če bi bil ta sporazum sklenjen. Viljem II. bi bil proglašen za največjega ustvarjalca miru v vsej človeški zgodovini, ki bi ga oklicala za drugega Tita.

Vsekakor je tedaj imel Delcassé obsežen načrt o delitvi sveta za hrbtom. Pri tem pa nas je hotel samo izbrati. Monts je odgovoril, da se Nemčija ne more umakniti s področja madridske pogodbe. Zase zahteva samo priznanje pravice in obenem z drugimi državami je bilo to njeno stališče globoko zasidrano. Sicer pa je bila pravda o Maroku zunanji znak globoke bolezni. Če se razmere med Nemčijo in Francijo še tako dolgo niso mogle urediti tako, kakor bi bilo to med-sosedji potrebno, tedaj mi nismo bili tega krivi. Vsekakor pa se »nemški Michle« *kljub svoji izredni potrpežljivosti ne bo dal izživiti in z njim nikdo ne bo postal tako, kakor z nečim nepopravnim.* (Dolje.)

Viljem II. v Tangerju

V pismu mi je Monts poročal, da je prišel Luzzatti k njemu in mu poljsnjeval, v kakšnih skrbih je Barrere zaradi svojega predstojnika in prijatelja. Ko je Luzzatti omenil, da je Delcassé vodil popolnoma protinemško politiko, ga je Barrere branil. Izjavil je, da francoska republika vsaj v načelu ne more zapustiti moča, ki je nadaljeval Gambettove tradicije. Gambetta pa je bil tisti, ki je nemajno upal, da se bosta Alzacija in Lotaringija vrnila k Franciji. Na drugi strani pa tudi francoski narod še ni dozorel za spravo. Luzzatti je izjavil, da je s francoskim mashevanjem isto, kakor s krvjo sv. Januarija v Napoliu. Kadar so hujskači v Parizu hoteli, pa je prišel kri iz rane, ki jo je Franciji zadala izguba Alzacije. Sicer si pa v veliki večini francosko ljudstvo želi mir. Delcassé je in to sedaj čutil. V Parizu so menili, da Monts osebno ni zagrizenec in da je za sporazum s Francijo. Ker je bil Luzzatti prav tako Barrerov, kakor tudi Montsov prijatelj, so se francoski državniki obrnili na ta dva diplomata, da bi posredovala za popuščanje napetosti.

Položaj Francije pa ej bil zelo kočljiv. Narod je hotel nevzdržne krize, toda vlada ni vedela, kako bi se izmotala iz maroške slepe ulice. V Parizu so se vpraševali, če bi bilo Njegovemu Veličanstvu ljubo kakšno osebno zadoščenje s Francijo. Delcassé je pooblastil francoskega veleposlanika, da naj se o tem pogovarja s svojim »prijateljem« *Montsom.*

Luzzatti je tudi pripovedoval, da je Anglija zelo kruto razočarala francoske nade. Pogodba o Maroku — so govorili v Londonu — je obvezovala Anglijo, da mora na diplomatskem polju podpirati francoske namere. Sama ni mogla iti dalje. Tudi v Petrogradu se v zadevi z Marokom niso hoteli postaviti po robu nemškemu prijateljstvu. Luzzatti je priznal, da je Delcassé nameraval potisniti Nemčijo popolnoma v osamljenost. Toda postavke v njegovem računu so bile napačne. Ko so prejšnjo pomlad odklonili roko iz

Že tisočletja je biser največja dragocenost

En Bog ve, kdaj je človek, ko je ob morju nabiral školjke in jih odpiral, našel prvi biser. Vseč mu je bil ta drobnost in svojevredni kamenček prav gotovo in obdržal si ga je za okras. Tisočletja je človeštvo tako zbiralo bisere. Najrazličnejši narodi, ki so živeli ob morjih, so v teku stoletij nabrali prave zaklade. Večinoma so jih dobili v dar svetišča ali pa so si jih zbrali deželni knezi. Čeprav praktične vrednosti biser nikdar ni imel, kvečjemu, da so ga razne vraže priporočale kot zdravilo — zdrobljenega v prah ga je moral popiti bolnik z vodo — je vendar naraščala njegova vrednost zaradi izrednega pomena, ki si ga je pridobil kot okras v nakitu.

Eden izmed največjih biserov na svetu je takimenovani biser Hope. Biser tehta devetdeset gramov in ga gornja slika kaže v naravni velikosti. Ta biser sicer nima običajne pravilne oblike, vendar to napako v veliki meri odtehta izredna velikost in pestrost barv. Tam, kjer je biser najbolj širok, ima temnozeleno barvo, ki prehaja nato proti vrhu v snežno belo. Vrh bisera je vdolan v zlato krono, okrašeno z diamanti, rubini in smaragdi.

Tako vidimo že v starem veku, kako je biser postal izredno dragocen. Ko so zmagovalne rimske legije prodirale v Malo Azijo, so prav tam vojaki nabrali nešteto dragocenosti in zlasti biserov. V zmagovalnem pohodu, ki ga je priredil rimski vojskovodja Pompej 63 let pred Kristusovim rojstvom, so nesli 33 kron iz samih biserov, dalje sliko vojskovodje, napravljen iz biserov in nešteto druge okraja z biseri. V starem Rimu je kmalu vse tekmovalo, kdo bo nosil lepše bisere, kdo se bo bolj postavil z njimi. Cesar Kaligula je oplenil cele province, da je zbral zaklad biserov, ki je bil vreden okrog 60 milijonov lir. Kaligula je obesil tudi svojemu konju okrog vratu ovratnico iz bise-

rov, krvolok Neron pa je nosil z biseri obšite copate. Izredno zapravljanje je kasneje privedlo do tega, da so bile izdane prepovedi, nositi biserno okrasje in kupčevati z biseri.

V krščanski dobi v Evropi je lov za biseri v veliki meri ponehal. V pravi domovini biserov, ob Indijemskem oceanu in ob zahodni obali Tihega morja, pa so še naprej nabirali te dragocenosti. Pravilčno bogastvo so si v stoletjih nabrali prav indijski knezi. Ena največjih dragocenosti na svetu je prav gotovo znameniti pavov prestol, ki ga je dal izdelati Mogul Sa Sah Jehan v Delhih. Ta prestol je bil prenesen konec 18. stoletja v Teheran. Ves baldahin nad tronom, stebri oporniki in sončniki so vsi na gosto obloženi z biseri. V eredi ozadja se pne pav, ki nosi na prsih velik biser, vdolan v rubin. Največ so vredne noge prestola. Dvanajst jih je in vsaka je povita z bisernimi ogrlicami. Ta čudoviti prestol cenijo danes na 500 do 600 milijonov lir.

Ko človek sliši o teh dragocenostih, ki jih je ustvarila le ničeva človeška nečimernost, se mora nehoti spomniti trdega dela potapljačev. Ti se spuščajo do 30 metrov globoko na dno in tam, ves čas v življenjski nevarnosti, nabirajo školjke, od katerih le redke postrežejo z biserom. Koliko dela je v nabiranih biseri, koliko trpljenja, solza in zločinov! Navadno čujemo tudi, da biseri »umirajo«. Včasih zgubi biser svoj sijaj, barvo in lepoto. To je le deloma res. Biseri se res pokvarijo, če jih ne čujemo in nepravilno nosimo. Vsak biser je prevrtn, ker ga sicer ni mogoče nanizati na svileno nitko. Po svileni nitki pride lahko voda in vse druge škodljive enovi v notranjost bisera. Od znotraj navzven se začne polagoma razkroj, ki biser uniči in mu vzame lepoto. V zvezi z ugašanjem lepote biserov je zanimiva zgodba, ki jo pripovedujejo o biseri cesarice Šarlote, žene nesrečnega cesarja Maksimilijana, ki je bil ustreljen v Mehiki. Iz neznanega razloga so biseri cesarice Šarlote izgubili ves sij. Imela je dragoceno zbirko in ko je živela v Miramaru, je dala vse bisere v košarico in jo privezala na vrh dala spustiti na določenem mestu v Adriatiki. Bil je to zadnji pokus, da bi slana moreška voda vrnila biserom sijaj. Ko so po določenem roku služabniki z jadrnico odjadrali iskat mesto, kjer so ob pečevju spustili košaro v morje, so sicer našli vrh in železno verigo, košare pa ne. Pravijo, da se je košara odtrgala in vrnila bisere morju. Drugi pa vedo povedati, da je ta zgodba le izgovor in da je cesarica Šarlota bisere v stiski drugega za drugim prodala, pravljica o potopljeni košarici pa da je nastala zato, da ljudje ne bi uganili, kam so v resnici biseri prešli.

Stroga disciplina pri cebrah

Kadar se približujejo cebre vodi, da bi se napile, ne planejo vse hkrati na breg, ampak gredo v določenem redu. Najprej pijejo samci, nato samice in končno mladiči. Če se željen mladič hoče zriniti naprej, ga takoj z breami poučijo, da naj mladina spoštuje starejše.

Stara, a resnična napoved

Grški pisatelj Lukian, ki je živel v drugem stoletju po Kristusu, je napisal satiro »Ladjac«. V tej satiri je položil nekemu Timoleonu v usta naslednje besede: »Če bi imel zrakoplov, bi mogel poročilo o zmagah pri olimpijskih igrah še v istem dnevu prenesti v Babilon, potem ko bi v Siriji zajtrkoval, v Italiji pa večerjale. Danes je to mogoče.

Tudi vljudnost se človeka prime

Ali ste to že opazili? Izvrsno zdravilo za živce

Ljudje vse negujejo in oskrbujejo — svoje pohištvo, čevlje, zbirko znamk in kanarčka in psa in zajca, kako le, da pri tem izvajamo svoje lastne želje? A prav za te skrivnostne in nežne strune našega notranjega življenja imamo idealno sredstvo, odlično mažo — in to je vljudnost. Ta očisti, usveti in osnaži vse: zarjavelo ljubeznivost, zapraskano obzirnost, nergaško godrnjavost in mrki pogled. Navodila: »Na lahko namaži, večkrat zdrgni, enkratna uporaba ne zadošča! Jemlji jo zmerno, a redno!«

Nekaj primerov: Moja žena je kar z radostnim glasom spregovorila: »Tisti za plin je prišel!« Prišlec ni bil tisti, ki pobira denar za plin, ampak je bil zares za plin. Naglo je popravil škodo in je že pograbil čepico in svojo torbo z orodjem.

Tedaj me je žena pomenljivo pogledala in sem že vedel, kaj moram reči. In sem dejal: »Se eno vprašanje! Sprednji plamen na štedilniku nič kaj prav ne gori, kaj bi storili?«

»Tisti za plin,« ki je bil že na kuhinjskem pragu, je najprej z obžalovanjem pogledal mene, nato štedilnik, zmajal je z glavo in odvrnil: »Zal pa tu jaz ne morem nič pomagati. Tega je treba pač dati v delavnico. Toda — ali zares tako težko kuhate na njem? No, bom pa pogledal, če se da kaj narediti...«

In je spet vzel orodje iz torbe, strokovnjaško je začel urejevati štedilnik, pihnil je skrivnostno v prav tako skrivnostno kovinasto odprtino in plamen je že vedro in živahno gorel kakor kres. Zavrnil je sleherno zahvalo in je dejal: »Saj veste, če človek lahko pomaga, zakaj pa ne bi...«

Nič se ne čudim, da je moja žena tako vneta za tega preprostega moža.

V nedeljo na izletu. Oče in mati gresta z otroki na sprehod, dva ee držita rok, najmlajši je v vozičku. Spotoma vsa družina zaide in mahoma obstane pred globokim jarkom, kjer ni nobenega izhodišča za izletnike z otroškim vozičkom. Toda da bi šli še enkrat nazaj po isti poti? Oba tri- in štiriletna se že itak pripravljata na jok. Oče in mati pravita: »Ostanita vidva tukaj zgoraj, da bova prenesla voziček čez grapo!«

Komaj sta s težavo prišla do polovice strmega in peščenega obronka, ko se začuje od zgoraj strahovito tuljenje, čes: očka in mamica naju bosta za večno pustila v tem temnem gozdu, huuu...!

Tedaj se zgoraj pojavi starejši gospod in zavpije nizdol po brežini: »Ali sta vaša ta dva junaka? Ali naj ju prinesem dol? Malo počakajta, pa vama pomorem tudi pri vozičku, da se ne bo gospa tako mučila!« Rečeno — storjeno. Res, da je bila ta mala pomoč sama uslužnost, vendar ee je obema zakoncem dozevala kot — višek vljudnosti.

Moral bi oddati zavojček, ki bi moral še isto moč brezpogojno iti v svet. Nem, kako in kaj, zakasnil sem ee in sem prav tedaj vetopil v pošto poslopje, ko so že vsi uradniki odhajali. Večina okenc je že imela tablico: »Zaprto!« — Stal sem

brezupno tam in sem bil kar zmešan. Tedajci za-slišim glas:

»Vidim, da se vam mudi s tem zavojčkom. No, pa mi ga kar dajte, grem pa še enkrat nazaj in ga oddam!«

Uradnik je še enkrat odprl pisarno — pa prosim! Ko je imel že prostol — in je posekrl za to, da je mogel iti moj zavojček še isto noč na pot.

Vsakdo od nas bi utegnil našteti nekaj takih primerov o uslužnosti, postrežljivosti in prijaznosti. Vljudnost, ki je v zvezi s potrpljenjem, sega-vostjo in marljivostjo, čudovito vpliva na človeka in ee ga brž prime. Kakor olje se razlije po malih valovih vsakdanjosti. Širi se od človeka do človeka. Bodimo vljudni posebno v današnjih časih, ko ima sleherni kakor rano, ki naj jo zaceli postrežljiva in vljudna pripravljenost za pomoč!

Nekaj nasvetov za opremo dojenčka

Tudi v času vojne bodi in mora biti dojenč-kova oprema popolna in vzorna. Predvsem je treba mnogo plenice, da jih je mogoče večkrat premenjati in nato koj oprati in prekuhati. Oblačila iz blaga, ki prenese kuho, kot so to erajce, nočne erajce itd. so uporabljiva za dojenč-kove erajčke. Če imaš na razpolago samo manjše kose, potem je potreben v sredini šiv. Tudi jopice iz pletenine more mati iz obnošenega spodnjega perila sama prikriti. Če imaš bele dolge ali kratke nogavice, jih razparaš in s to nitko skvač-kaš jopice. Za vrhnje volnene jopice je treba pregledati vso našo zalogo: Tu imaš nočno jopico, ki je ni-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20						21				22				23				
24			25				26				27				28			
29		30		31		32		33		34		35		36		37		38
39			40		41		42		43		44		45		46			
47						48				49				50				
51				52			53				54				55			

Vodoravno: 1. čustvo (tujka), 6. keltski narodni pevec, 10. starorimski bog vojske, 14. oseba iz Reynonovih Kmetov, 20. grško mesto, 21. vzpetina, 22. slovenski prevajalec svetega pisma, 23. rudniški delavec, 24. števnik, 25. spačene ustnice, 26. azijski prebivalec, 27. nemški modrolovec, 28. vodna žival, 29. razpoka, 31. ključavničarsko orodje, 33. dvoživka, 35. merilna priprava, 37. ameriško moško ime, 39. nekdanji prebivalci Balkanskega polotoka, 41. francoski pisatelj, 43. del človeka, 45. domača žival, 47. del noge, 48. moderno zabavišče, 49. nevestin delež, 50. del stroja, 51. žensko ime, 52. hrvaška reka, 53. vzrok bolečine, 54. ljubljanska mrtvašnica, 55. svetopisemski kraj.

Navpično: 1. kontinent, 2. francoski pisatelj, 3. osnova tujke egoizem, 4. jed, 5. ostanek v stikalnici, 6. svetopisemsko mesto, 7. turški gospodar, 8. del telesa, 9. rodbina, 10. grški zgodovinski kraj, 11. pogan, 12. tekoča voda, 13. škandal, 14. afriška reka, 15. gozdna ptica, 16. domača perutnina, 17. Homerjev ep, 18. hrvaški prosvetni de-

lavec, 19. naplačilo, 30. del telesa, 32. dolenski kraj, 34. revščina, beraštvo, 36. župnija pri Kamniku, 38. živo, 40. slovenski leposlovec, 42. eled, železnika pot, 44. neresnica, 46. vpitje, kričanje.

Rešitev križanke št. 35

Vodoravno: 1. Rim, 4. avemarija, 13. Tihi Don, 20. Ana, 21. Bata, 22. puran, 23. Amerika, 24. dan, 25. osat, 26. Itaka, 27. tema, 28. dur, 29. obe, 32. sani, 34. Havas, 37. vran, 39. oša, 40. kad, 41. epos, 44. ukana, 46. Rada, 49. cev, 51. Otilija, 52. sodar, 53. Apel, 54. iva, 55. Polesek 56. Arimateja, 57. dar.

Navpično: 1. rudokop, 2. Ina, 3. Man, 4. Aho, 5. vas, 6. man, 7. mati, 8. Apih, 9. ruta, 10. Irvadi, 11. jak, 12. Ana, 13. tat, 14. ime, 15. Hema, 16. Iran, 17. Dido, 18. okus, 19. naravar, 30. Bato, 31. edil, 32. Sele, 33. Apis, 35. Anam, 36. Sara, 37. vrat, 38. Rape, 42. oje, 43. sak, 44. USA, 45. kor, 47. dej, 48. Ala, 49. Cid, 50. Eva.

Venec čudodelnih rož

Bilo je v Gospodovem letu 1792.

Parnik »Victoria« je zapustil London in rezal valove v smeri proti Calaisu. Ponosno in mirno kakor labod ee je zibal po morju, ki je bilo ono jutro čudovito mirno. V tisočih barvah ee je prelivalo sonce po morski gladini in ee poigravalo z valovi, ki so zdaj srebrnobeli, zdaj jeklenomodri pljuskali ob parnik.

Na krovu je bilo živahno vrvenje. Stevilni potniki so opazovali igro valov, uživali lepoto sončnega jutra na morju, živahno kramljali, se emejali in šalili.

Prav osamljen pa je sedel na pomolu mož plemenitega obraza. Njegove mirne oči so zrle preko neizmernega morja v neskončno daljavo, ustnice so se rahlo premikale, preli njegovih lepih rok pa so prebirali jagode molka.

Samotnega je objemal spokojen mir. Tiha ere-ča je dihala iz njega in ga popolnoma odmaknila od živahnega hruska sopotnikov.

Marsikateri sprehajajoč ee po krovu je samotnega ošinil s prezirljivim, zasmehljivim pogledom, mnogi je izustil celo pikro opazko. Zamaknjeneja v pobožno molitev to ni motilo prav nič.

Nič na svetu ni bolj muhasto kot je morje. Iz rahle meglice tam na obzorju ee je dvignil temen zastor, ki je zakril sonce in ee pretreče spušcal na morje. Srebrnobeli in jeklenomodri vali so zrasli v mogočne, grozeče in penete se valove, ki so divje butali ob parnik, hoteli ga zdrobiti in pogoltniti. Nemir potnikov ee je stopnjeval v smrten strah. Z grozo v očeh so zrlili divji ples morenega viharja. Ko pa so ee penete se valovi jeli zgrinjati preko parnika in pometati krov, so ee preplašeni potniki umaknili v kabine.

Samotni na pomolu pa ee ni bal viharja. Kot omamljen in ves prevzet od divjega plesa ee je razživel in preskakoval valove, ki so ee valili preko parnika. Z glavo in s kretinami in v vsakim gibom svojega telesa je posnemal gibanje parnika, njegov pretres, njegovo cvileče jecanje. Bučal, tulil je z viharjem, zdaj pa zdaj pa je radostno vzkliznil: »Res je tako! Dobri mojster Nikolaj, res je tako! O ko bi mogel ti biti navzoč!«

Čudno, nerazumljivo vedenje prej tako mirnega moža je zadržalo nekaj pogumnejših potnikov na stopnicah v medkrovju, odkoder so zvedavo zrlili na poskakujočega moža. Bolj kot neustrašenost pred besnečim viharjem jih je zadrževala nepri-krita radovednost in še misel, da je mož znorel.

Kadar ee morje sprost in v silnem bučanju potegne vse registre mogočnih, nevidnih orgel, ee zopet umiri in zaigra piano. Tako tudi sedaj. Strahotno bučanje penetih se valov je ponehvalo in z njim tudi nevarno metanje in gibanje parnika. Rahel veter je trgal težki sivi zastor, izza katerega

ee je zopet posmejalo zlato sonce in s svojimi žarki srkalo mlako na krovu in sušilo parnik.

Kakor da vstajajo iz groba v novo življenje, so bledih obrazov prihajali potniki na krov. Radovednost jim je brisala z obrazov eledi prestanega smrtnega strahu. Vse je šušljalo o norem, nerazumljivem ponašanju neznanega, ki je zopet stal na pomolu in vedrih oči ter smehljajoč ee zrl na pomirjeno morje.

Radovednost ee kakor glad, ki mori človeka, dokler ga ne uteši.

Iz gruče radovednih ee je odluščil potnik in drzno nameril korak proti neznanemu možu. Nekam visokostno mu je rekel, naj dovoli vprašanje, ki zanima vse potujoče: »Kako je pač mogel v tem silnem viharju ostati na krovu, ee tako razživet in vprav radovati viharja, medtem ko so vsi ostali potniki iz groze in smrtnega strahu kar onemeli in ee zatekli v kabine?«

Nagovorjeni mu smehljaje ee odgovoril: »To je bil ljub spomin iz moje mladosti. Moj dobri mojster in učitelj glabe, Nikolaj Porpora, mi je nekoč velel muzikalčno predvajati vihar. Ker pa takega viharja še nisem doživel, ee je bilo to nemogoče. Zato sem prosil svojega učitelja, naj bi mi pomagal e predstavo. Da ste ga tedaj videli! Da ste ga čuli! Vsa lepota in divji, pošastni ples viharja ee vstajal iz akordov, ko je, živo posnemajoč divjo igro prirode, skakal, ee zibal, tulil in bučal pred menoj, moj dobri, stari mojster glasov, Nikolaj Porpora. In danes sem z viharjem doživil in užival neizbrisni spomin svojih mladih dni.«

Iz neutrušene radovednosti vetane novo vprašanje: »In kako, da ee niste bali, da vas pograbi in odnese val? In ee niste plašili, da bi razbesnelo morje moglo pogoltniti parnik z nami vred? Smrt je prežala na krovu in vi ee je niste bali?« ...

Nov smehljaj preleti obraz vprašanega. »Smrti naj bi ee bal? Z Bogom v srcu in v molkom v roki ee smrti ne bojim. Le z njo morem prestopiti v večnost, v raj, ki mi ga odpre venec, spleten iz čudodelnih rož.«

»Kdo ste, gospod, in kam potujete?« je drzne-mu kar uslo novo vprašanje.

»Jožef Haydn sem in potujem na Dunaj,« je vprašani mirno odgovoril.

Vročica eramu je spreletela predrzneža. Jedja-joč opravičilo ee je z globokim poklonom oddaljil.

Kakor iskra je padla novica med radovedne. »Kaj, Jožef Haydn, znameniti skladatelj, je oni ekromni mož?« Z globokim spoštovanjem ee od-elej sopotniki pozdravljali Haydna, junaka, ki ee ni bal prezira in sodbe ljudi, ne morenega viharja, ne smrti. Občudovali ee njega, ki je bil veliki moj-ster glasov, oče moderne instrumentalne glabe, stvaritelj nesmrtnega dela »Stirje letni časi« in skromni, otroškodani častilec Matere božje, ka-teri je spletal venec čudodelnih rož.

(Jožef Haydn 1732—1809.)

61

MIŠEK

derektiv

Mišek je gledal detektiva z velikim spoštovanjem.

»To je velika reč, prstni odtisi!« je po-jasnjeval Pokus. »Na svetu ni človeka, ki bi imel prav takšne odtise kot drug člo-vek. Le poglej, Mišek!« Detektiv je pri-tisnil svoje velike roke na deščico. »Vidiš, Mišek! To so moji odtisi, ti tukaj pa so od tatov.«

mladine na srbsko nacionalno podlago, bo v kratkem srbski prosvetni minister v smislu določene uredbe o vseučiliških imenoval novega rektorja in dekane posameznih fakultet.

MALI OGLASI

V malih oglasi velja pri iskanju službe vsaka beseda L 0,30, pri ženitovanjskih oglasi je beseda po L 1, pri vseh ostalih malih oglasi pa je beseda po L 0,60. Davek se računa posebej. Male oglase je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Dobro kuharico

ki bi opravljala vsa hišna dela, z večletnimi spricvali, sprejme manjša družina. Nastop po dogovoru. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Kuharica« 3166. (b)

Frizersko pomočnico

prvorazredno moč, sprejemem s 1. junijem: Mihael Ovsenjak — salon Ivanka — »Bleweisova« cesta 15, Ljubljana. (b)

Polirja

za pripravo zidave hiše, sprejemem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 3148. (b)

Hlapca

za kmečka dela, sprejemem. Perko, Vodnikova št. 111, Ljubljana. (b)

Služkinja

poštena in zanesljiva, za vsa hišna opravila, se išče. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Zanesljiva« št. 3159. (b)

Hlapca na kmetijo

za poljska dela, sprejme Zavašnik, Tomačev 25. (b)

Hlapca

za kmečka dela, poštenega, marljivega — sprejemem. Martinec, Ljubljana, Trnovski pristan 20. (b)

Gospodinjstvo pomočnico

veščo kuhe, sprejemem takoj. Zglastiti se od 12—15 na Sv. Petra c. 31-II. (b)

Hlapca

za kmečka dela, iščem. Služba takoj. Černe Jože, Vodnikova 133. (b)

Pošteno dekle

veščo kuhe, sprejemem v službo s 30. junijem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3178. (b)

Samostojno gospodinjstvo

do 30 let, resno in zmogljivo osebo, sprejme gospod z 8 letnim otrokom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3179. (b)

Sobarico

majhno, ki lepo lika in je veščo nekoliko šivanja, sprejme boljše privatna hiša. Nastop čimprej. — Plača 250 do 300 lir. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3185. (b)

Služkinjo

ki zna kuhati in vsa gospodinjstva dela ter za pomoč na vrtu, sprejemem. Nastop po dogovoru. Kunovar Valentin, vrtnarstvo, Sv. Križ, Ljubljana. (b)

Krojaškega pomočnika

ali pomočnico za moška in damska dela, sprejme Anton Rus, Hrvaški trg št. 1, Ljubljana. (b)

Samostojno kuharico

in gospodinjstvo pomočnico za vsa hišna dela, iščem. Dalmatinova ulica 5-I, v času med 8 in 12 opoldne. (b)

Hlapca

za kmečka dela, sprejemem. Hočevar Anton, Vodnikova cesta 66, Ljubljana. (b)

Služkinjo

za vsa hišna dela, iščem. Vprašati: Sv. Petra cesta 34. (b)

Korespondenta

absolventa trgovske akademije, mladega, s perfektnim znanjem nemškega in italijanskega jezika išče špedicijsko podjetje v Ljubljani. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Agilen« št. 3225. (b)

Hlapca

važenega vseh kmečkih del, sprejemem. F. Babnik, Zg. Kašelj 35. (b)

Postrežnico

pridno in zanesljivo, takoj sprejemem. Dimičeva št. 2, Bežigrad. (b)

Več čevljar. pomočnikov

za vsa dela, sprejemem takoj. Ješe Bogomir, Cesta na Loko 20. (b)

Prodamo

Piano, otroško posteljo

in zofa, prodam. Zibertova 25, Šiška. (1)

Razno pohištvo

poceni prodaja. Lampetova ul. 13 (Trnovo). (1)

Šivalni stroji

pogreznjivi, ugodno napredaj. Feliks Toman ml., Costova 7. (1)

Bramorje

uniči »GRITAL«. — Ing. Prezelj, Wolfova ulica 3. Telefon 34-73. (1)

Hladilno omarico

majhno, praktično za gospodinjstvo, prodam. Ivo Stembal, Vegova ulica 8 (pritličje, dvorišče, levo). (1)

Za »Samokuhalnik«

naj se zanimajo gospodinjke, katere žele hraniti kurjavo in čas. Enostavno in poceni. Dobi se: Franc Kernjak, Tržaška c. 92. (1)

Razno pohištvo

poceni prodaja. Lampetova ulica 13 (Trnovo). (1)

Ščurke

in drugo golazen uniči »SCUREKS«. Ing. Prezelj, Wolfova 3. Telefon 34-73. (1)

Po ugodni ceni

več enopreznih in dvo-vpreznih voz in konjske opreme. Sv. Jerneja cesta št. 25. (1)

Prodaj

več salonskih gramofonov. Sv. Jerneja c. 25. (1)

Mravlje

uniči »FORMICID«. Ing. Prezelj, Wolfova ulica 3. Telefon 34-73. (1)

Vino

muškata, marsala in vermout v sodih in steklenicah nudi Miakar, skladišče Ranzinger, Ljubljana. (1)

Zavodi, mesarji, gostilničarji - pozor!

Mline za kosti za ročni in motorni pogon, dobite pri Ilerišč, Cesta 29, oktobra 13, telefon 37-54. (1)

Preklje fižolovke

močne, dolge — napredaj. Poizvedbe: Bahovec, papirnica, tromostovje. (1)

Molje

uniči MORTOMOLJ-prašek in MORTOMOLJ-tekočina. — Ing. Prezelj, Wolfova 3. Telefon 34-73. (1)

Prodaj preprogo

3½ x 2½ m in 2 x 3 m, po ugodni ceni. Ogleda se lahko vsaki dan od 8—16 ure, Tyrševa 37a, II. nadstropje, desno. (1)

Težak voz

na peresih, nosilnost do 3000 kg, pripraven za dir — napredaj. Vprašati pri g. Miheliču Hrstje 8 pri Ljubljani. (1)

»Ranobran«

je drevesna zdravilna maža. Ing. Prezelj, Wolfova ulica 3. Tel. 34-73. (1)

Čebele v kranjčih

in v AŽ panjih, prodaja Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6. (1)

Vosek la

rumen, prodaja: Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6. (1)

Trgovci, gostilničarji in kavarnarji — pozor!

Mineralno vodo na debelo dobite v glavni zalogi S. Pellegrino, Ljubljana, Kolodvorska ulica 8. (1)

Hišne gobe

uničenje in zaščita z MERULIN-preparati. Ing. Prezelj, Wolfova 3. Telefon 34-73. (1)

Prodajo

starejšo spalnico, izredno široke omare, v dobrem stanju, mehko samsko spalnico, lepo česnjevo pisalno mizo, žimnat modro, kuhinjske kredence, razne mize, otroški voziček globok 580 lir, več preprog, razne slike, starejšo violino itd. Trgovina »Oglede«, Mestni trg 3, vhod skozi vežo. (1)

Voz zapravljiček

in železni plug, prodam. Babnik Martin, Tomačev 17. (1)

Lesne črve

uniči »ANOBIN«. — Ing. Prezelj, Wolfova ulica 3. Telefon 34-73. (1)

V najem

Lokal z izložbo

za razstavljanje pohištva — prevzamem takoj v prometnem kraju. Pohištvo, Malenšek, Celovška št. 258. (1)

Poslovni prostor

v prvem nadstropju, poleg Figovca — oddam s 1. junijem, Informacije pri I. Knez, Gospodarska cesta 1, dvor. (1)

Kupimo

Stare gramofonske plošče kupuje in plača najvišje dnevne cene samo »Eve-rest« Prešernova ul. 44. (1)

Pozor!

Zopet kupujem vse vrste vreče in odpadke (krojaške, volnene, šiviljske) in stare cunje po najvišji ceni. — Alojz Grebenč, Sv. Petra cesta št. 33. Telefon 34-26. (1)

Smrekovo česlo

lepo, zdravo, suho in jeziče — kupi vsako količino usnjarna J. Lavrič, št. Vid pri Stični - Ljubljana. (1)

Ciprese

mlade, visoke približno 1 meter, za posaditev, kupi 10 komadov župni urad Podgrad, p. Stopiče. (1)

Sackov plug

dobro ohranjen — kupi: Medarna, Ljubljana, Zidovska ulica 6. (1)

Štancmašino

manjšo, ročno, dobro ohranjeno, kupim, Moste, Krekova št. 4. (1)

Otroški voziček

športni, dobro ohranjen, takoj kupim. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Vladimir« št. 3093. (1)

»Berkelj« tehniko

rabljeno ali novo, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Berkelj« št. 3091. (1)

En voz gozdnega listja

ali trave za steljo, kupim. A. Hmelak, Ljubljana, Tyrševa 35a. (1)

Otroški voziček

rabljen, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3219. (1)

Seno v košnji

kupim, Anton Lenček — Kleče 21, p. Jezica. (1)

Decimalno tehniko

od 200 do 300 kg kupim. Čekada, Sv. Petra c. 16. (1)

Električni likalnik

dobro ohranjen, kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3231. (1)

Zdravilna zelišča

vseh vrst, večje količine, kupi: Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana. (1)

Štedilnik - železni

kupim. Ponudbe: Starič Ludvik, Dvorčakova 3. (1)

Smrekovih desk la la

raznih dimenzij, suhih, takoj kupim 1 vagon. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Cena free vagon« št. 3252. (1)

Šivalni stroji

Šivalni stroj dobro ohranjen, poceni prodaja »Metallica«, Gospodarska cesta 16. (1)

Danes in še trikrat bodo šli na tehtnico in pred nogometne sodnike

V državnem nogometnem prvenstvu je danes na vrsti 27. kolo. To prvenstvo bi lahko primerjali tehtnici, ki ima 16 krakov. Pri tehtanju gre — to se razume — za gole in za zmage. Šibka Modena jih ima že 53 in to je breme, ki jo vleče na dno razpredelnice. Najbolj čistih rok pa je Roma, ki ima 44 golov v dobrem, obremenjena pa je le z 20 zadetki v mrežo. Zato pravimo, da je Roma na vrhu. Triestina nekeje v sredini, Modena pa epodaj. Čim bolj piše o razlike, tem več zanimanja je za tehtanje, pri katerem gre za znanje in srečo, srčnost in borbenost, tehniko in taktiko in končno za gole, ki so ogledalo vseh vidnih in nevidnih lastnosti posameznih moštvev.

Največ zanimanja bo danes za srečanje v Rimu. Dvoje domačih moštvev — Roma in Lazio — se bo podalo na igrišče, da merita svoje moči. Prijatelji obeh klubov jih bodo sprejeli, posadili na tribune in strmeli v areno, kjer bodo uprizarili znameniti lov za žogo. Realisti bodo računali z zmago Rome, ki je nedvomno močnejša, ljudje pa, ki gledajo vse skozi očala svojih želja, bodo bodrili zlasti enajstotico Lazio, ki je trenutno na petem mestu. To bo nekako neoficielno prvenstvo prestolnice, obenem pa borba za točke, ki so zdaj tem dragocenejše, ker se državno prvenstvo približuje koncu.

Če bo Roma zmagala, si bo že lahko naročila posetnice z naslovom državnega prvaka 1942, če pa ne, bo to velik dogodek za prijatelje Lazio, še večji pa za Torino, kateremu bodo odprta vrata navzgor. V ostalem bodo imeli Torinci tokrat precej lahko nalogo. Na domačem igrišču bodo merili moči z Atalanto in vnaprej je jasno, kaj bo pokazala tehtnica. Pred važno nalogo stoji danes tudi Triestina, ki bo tekmovala z Benečani. Jasno je, da so Benečani boljši, za Tricestince pa pomeni današnje srečanje prestižno vprašanje, zakaj bitka se bo razvila na domačih tleh, pred domačimi gledalci, ki želijo le zmage.

Sporod današnjega kola v A razredu je tale: Firenze: Fiorentina - Napoli. Modena: Modena - Bologna. Livorno: Livorno - Juventus. Milan: Ambrosiana - Genova. Rim: Lazio - Roma. Genova: Liguria - Milano. Torino: Torino - Atalanta. Trieste: Triestina - Venezia.

V B razredu se bo kopala enajstotica dosedanjega prvaka Barija s Fiumano, Vicenza pa, ki je na drugem mestu s 35 točkami, bo tekmovala v Speziji.

Sport v kratkem

Predsednik italijanskega olimpijskega odbora v Zagrebu. Pred časom smo poročali o obisku hrvatskega športnega odposlanstva z Miškom Zebičem na čelu v Italiji. Priložnost, ko se bodo za binkošne praznike v Zagrebu borili za rimski pokal, so porabili ugledni voditelji italijanskega športa, da se odzovejo povabilu Hrvatov in vrnejo obisk. Kakor čitamo v zagrebških listih, bo

Zaobljuba

»Vse svoje življenje bom porabil v to, da Vas bom stalno ljubil.«
»Kako velik sebičnejštel! Kaj naj se pa z mano zgodi? Ali naj ostanem sama?«

Kolesa

Triciklje po 550 lir

z uporabo vašega kolesa, ki se ne kvari, najboljše izdelave. V kratkem čez 50 komadov prodanih. Dobavlja specialna delavnica za triciklje Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče) tel. 2927. — Sprejemamo zastopnike!

Stare biciklje

zračnice, plašče, zaboje, karbid in vreče kupimo Generator delavnica (Figovec, levo dvorišče), telefon 29-27. (1)

Nekaj rabljenih tricikljev

različne velikosti, za izredno nizko ceno napredaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). Tel. 29-27. (1)

Moško kolo.

predelano v tricikelj, zaradi selitve zelo poceni prodam. Tovarniška 6. (1)

Posedstva

V Novem mestu

kupim eno ali več stanovanjsko hišo. Ponudbe v podružnico »Slovenca« v Novem mestu pod »Hisa« št. 3084. (1)

Na prodaj Nova tovarna za perilo z opremo v Kočevju in dvonadstropna trgovska hiša

z večjimi poslovnimi lokali in 2 malima stanovanjema

Ponudbe in povpraševanja je nasloviti na:

Upravo »Slovenca« pod št. 3028. (1)

Parcelo manjšo, v okolici Ljubljane, kupim. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »20.000 lir« št. 3121. (1)

Prodaj parcelo 1000 m², v bližini Kregarja v Stepani vasi tik ob mestni meji za 50.000 lir. Polzeve se: Trnovo, Kolizejska 19. (1)

Prodaj večstanovanjsko hišo na lepem sončnem prostoru, z več delavnicami. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3229. (1)

Sport

prišel z italijansko teniško reprezentanco tudi predsednik CONI-ja Manganiello. V Zagrebu bo ostal do 25. t. m. kot gost Miška Zebiča. Z njim bo tudi 8 uglednih italijanskih športnih funkcionarjev.

Adolf Heuser in Richard Vogt, znamenita nemška boksarska prvaka, se bosta spoprijela 20. junija za prvenstvo teške kategorije. Za Heuserja, ki se pripravlja na srečanje s Schmelingom, bo to vsekakor trda preizkušnja. V ostalem pa so govorice o zopetnem nastopu bivšega prvaka Maksa Schmelinga z merodajne strani še vedno nepotrdene.

Nov zakonski načrt o telesni vzgoji so predložili slovaški narodni skupščini. Pri tem gre za delno etatizacijo športnih društev, pa tudi za to, da se iztrebijo iz športnega življenja ljudje, ki so sovražno razpoloženi napram državi.

Kitel Son, olimpijski zmagovalci v maratonskem teku v Berlinu, je padel junaške smrti v borbi pri Birmi. Malega japonskega tekača se bodo spominjali tudi naši športniki, ki so ga gledali v Riefenstahlinem filmu o berlinski olimpijadi. Takrat si je priboril Kitel Son prvo mesto s časom 7 ur, 29 min., 19,2 sek.

Igrišča bodo ostala nedotaknjena. V zvezi z odlokom hrvatskega ministra za kmečko gospodarstvo čitamo, da se predpisi za obdelavo vseh zemljišč ne nanašajo na športna igrišča, ki bodo služila tudi v naprej svojim telesnovzgojnim namenom.

Gradjanski bo nastopil v Sofiji brez Glazerja in tudi brez Urcha. Vloga vratarja bo igral Hašković Simunič kot gost. O Urchu, ki se je sijajno obnesel na turneji Gradjanskega v Švici, čitamo, da je poskodoval.

Novo železnice in ceste v Bolgariji

Za izvedbo velikega gradbenega načrta bo bolgarsko ministrstvo za gradbe to leto zaposlilo 20.000 članov bolgarske delovne službe in nadaljnjih 20.000 brezposelnih delavcev in judov. Ministrstvo namerava v prvi vrsti zgraditi nove železniške zveze med staro Bolgarijo in Makedonijo ter Tracijo. Vzporedno z železnicami bo ministrstvo nove pokrajine zvezalo s Sofijo tudi z novimi cestami. V drugo vrsto izvedbe velikih javnih del v Bolgariji pa spada graditev še drugega tira pri sedanjih železniških zvezih med Varno in Ruščukom s podaljškom v Dobrudžo, novo železnico, ki bo vodila iz Plovdiva proti severovzhodu ter bo predvsem služila za prevažanje sadja, grozdja in vina, namenjenega za izvoz, in tretjo železnico, ki bo izhajala tudi iz Plovdiva ter bo vodila v Rodopsko gorovje, ki je zelo bogato na lesu.

Konec ciganskega pohajkovanja

Sedanje razmere, ki zahtevajo od slehernega posameznika resnega dela, so seveda zadele tudi cigane, ki se bodo v posameznih državah morali odvaditi brezskrbnega pohajkovanja in zapravljanja časa. Bolgarski notranji minister je že izdal navodila vsem okrožnim predstojnikom in županom, da morajo takoj prijeti vse cigane in jih uporabiti za izvrševanje javnih del. Slično naredbo je izdal tudi budimpeštanski veliki župan. Po zbranih podatkih živi na Madžarskem okoli 150.000 ciganov, ki so se dosedaj klatili po državi in so bili v pravo nadlogo delovnemu ljudstvu. Cigani so bili povsod tudi glavni

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKETI ROKA E. GODEC

157.

Tresoglav in Almira stopata po temnem hodniku do vrat, ki vodijo v podzemski hodnik. V njih je tičal ključ. Saj je bilo v gradu treba še marsikaj urediti in pospraviti. Že je zaškripal ključ v vratih, tedaj pa zakliče s hodnika moški glas: »Ali si ti, Mirko!«

158.

Samega strahu bi se bila oče in Almira skoro zgrudila na tla. Almira je potegnila nagloma ključ iz vrat in obadva sta odbežala, kolikor hitro se je dalo, preden je čuvaj, kmet Strelec, prišel s svečo gledat, kdo v kleti govori in odpira skriven izhod.

159.

Drugi dan, bila je nedelja, je potrkal na vse zgozdaj utrujen jezdec na Serajnikova vrata v Svetnah. Začelo se je daniti in petelini so se že oglašali. Ptici so peli svoje jutranje pesmi. Nihče pri hiši še ni bil pokoncu. Siva megla je še ležala čez Rožno dolino in zdelo se je, da se ne more zdaniti.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 19.30

Nesमितno glasbeno delo Giuseppe VERDIJA

TRAVIATA

z Mario CEBOTARI

KINO UNION - TEL. 22-21

Velika ljubljenska zgodba na ruskem car. dvoru

Princezina ljubezen

Luisa Ferida, Claudio Gora, Laura Nucci

Režija Aleksander Volkov

KINO MATICA - TEL. 22-41

Stan Laurel in Oliver Hardy popravljata filmsko komiko v najini in nadvse zabavni burki

Leteča vrata

V ostalih vlogah Jean Parker in Reginald Gardiner

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Krasen, vsebinsko globok in pretresljiv film

Sancta Maria

Conchita Montes, Amadeo Nazari

Izredno napet zgodovinski film

Maska Cezarja Borgia

O. Valeati, E. Giori in Elsa de Giorgi

KINO KODELJEVO, tel. 41-64

Predstave čez oba praznika ob 14.30 in 17 uri.

Stanovanja

Oddajo:

Stanovanje dam

brezplačno (moderno, lepo, trisobno), tistemu, ki bi me starejšega gospoda oskrboval z mojo hrano. Prednost boljša čista družina, ki ima veselje do vrtnega dela. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Odrasla manjša družina« št. 3184. (6)

Dve stanovanji

z eno sobo takoj oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3247. (6)

Istejo:

Stanovanje

eno- ali dvosobno, s pritlikinami, lače v sredini mesta mirna in solidna gospodinja za mesec junij ali julij. Naslov v upravi »Slov.« št. 1968. (6)

Vajenci

Vajenka

s potrebno izobrazbo — sprejemem takoj za trgovino z manufakturo. Javite se: Olup Josip str. Stari trg 2. (v)

Vajenka

za tapetništvo, sprejemem takoj. — Zakrajšek, Ljubljana, Miklošičeva 34. (v)

Vajenka ali vajenka

sprejemem takoj. — Foto »Staut«, Tyrševa 35a. v

Vrtnarskega vajenka

sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. Kunovar Valentin, vrtnarstvo, Sv. Križ, Ljubljana. (v)

Učenko

za krojenje in šivanje zgornjih delov modnih čevljev, sprejemem takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3241. (v)

Denar

Vse denarne

in trgovske posle

izvršim hitro in točno. Obrnite se na: Rudolf Zor, Gledališka ul. 12. Telefon 88-10. (6)

Živali

Par konj

prodam. — Drasler, Vodovodna 1, dvorišče. (v)

Mlado papigo

ki že nekoliko izgovarja besede, prodam po zelo ugodni ceni. — Naslov v upravi »Slovenca« 3147. (6)

Ovce

solčavske pasme, 7 komadov, med temi 4 breje, prodam takoj — najraje skupaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3205. (v)

4 Havanke, samice

naprodaj. Zor, Brezovica št. 119, pri Ljubljani. (v)

Pohištvo

Modroce

patentne posteljne mreže, otomane, moderne kauče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

Rudolf Radovan

tapetnik

Ljubljana, Mestni trg 18

Vsakovrstno pohištvo

izdelujem ter sprejemam tudi v popravilo in prepolnjam na novo. Plačljivo tudi par obrokov. Povše Avgust, mizar Rožna dolina, Cesta XIX, št. 3 — Kličite telefon št. 29-23. (6)

Sobe

Oddajo:

Opremljeno sobo

lepo, zračno, oddam solidni gospodini. Predovineva 19, Moste. (v)

Soba

oddam gospodini ali gospodi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3141. (v)

Soba

sončno, prazno ali opremljeno, z uporabo kopalnice, oddam gospodini. Beljaška 32-1. (v)

Avto-motor

Šoferska šola

I. Gaberšek

bivši komisar

za šoferske izpite

Kolodvorska ulica 43

Telefon št. 29-28.

Izpit se lahko polaga že z 18. letom.

Elektromotor

380 Volt, 3, 4, 7 in 5,5 kw, nemški, naprodaj. — Zor, Brezovica 119. (v)

Pouk

Inštruktorico

za italijansko, iščem. Cenjene ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod »Italijanska« št. 3079. (b)

Glasba

Uglaševalec glasovirjev

Jurásek

Ljubljana, Zrinjskega 7/11

Telefon 29-23

IZDELOVANJE HARMONIK

JOSEF FLEISS LJUBLJANA

TYRŠEVA C. 35

ZAHTEVAJTE CENIK

Stroji

Pisalne stroje

gramofone in računske stroje, nalivna peresa in register blagajne hitro in strokovno ter proti garanciji popravila »Everest-Servis«, Ljubljana, Prešernova ulica 44. (v)

Pisalni stroj »Everest«

Je višek sodobne tehnike in kvalitete. — Za vsak stroj večletna garancija. Cena in kvaliteta brezkonkurenčna. Ogled in preizkušnja brezobvezna. Na zalogi več vrst kalkulacijskih strojev. — »EVEREST«, Ljubljana, Prešernova ulica št. 44. (v)

Pisalni stroj »Oliver«

potreben popravila, 200.- lir; šivalni stroj z dolgim čolnikom, v dobrem stanju 600.- lir, prodaja Trgovina »Ogled«, Mestni trg 3. (v)

Obet

Usnjeni izdelki

se barvajo le s specialno barvo za usnje. Zaloga barv in acetona: Efaks, Napoleonov trg. (v)

Razno

Novi naslovi: Frančiškanska ul. 3. Telefon 45-18. (v)

Dopisovanja in prevodi

trgovske in tehnične pismo v italijanski in v nemščini. Informacije v tehnični pisarni, Cesta 29. oktobra 13, Tel. 37-54. (v)

CEDESI IMPIANTO FORZA

MOTRICE E LUCE

composto di DUE MOTORI DIESEL HP 16/11 cad., Dinamo, Pullegie ecc

Rivolgarsi: FALEGNAME A GUZZOTTI - ALESSANDRIA - CRISTO

ODDAMO POGONSKO NAPRAVO Z RAZSVETLJAVO

sestoječo iz 2 DIESEL-MOTORJEV po 10 in 11 KS, dinamo, jermenje itd.

Vprašajte pri: FALEGNAME A GUZZOTTI - ALESSANDRIA - CRISTO

Triciklje

izdelujemo in popravljamo, emajliramo, imamo v zalogi vse nadomestne dele za reparaturo in pnevmatiko — za cenjena naročila se priporoča strokovna mehanična delavnica

»Tribuna« — F. Lazar, Ljubljana Telefon 25-27 Karlovska c. 4

Otroške vozičke

globoke in športne dobite v večji izbiri pri trvdki

»Tribuna« — F. Lazar, Karlovska 4

LOVEC

Tekale smo po soncu, po belih, prašnih cestah, vzdolž starih jezov, pokritih z zeleno plesnobo, s kovinskimi odsevi, podile smo se po stecah sem in tja, med polji, ki so bila porasla že z visoko koruzo.

Grenak vonj, kakor vonj akacij, ki je prihajal od gnoj, ki je bil raztresen pod množico muh, je čudno vplival na možgane. V beli vročini je bilo nebo nekončen žar gibajočega se jekla. Naše postave niso bile nič drugega, kakor oblike brez čustev in brez mišl. Ta žareča nezavest se je vendar imenovala sreča. Sončni ogenj nas je žgal prav do mozga. Kdor bi mi bil dejal tedaj, da je smrt pravična stvar, bi se mu bila zasmejala v obraz. Smrt? Nora beseda, ki so jo odkrili ljudje. Bila sem zmerom jaz, samo, da bi ostala vedno jaz. Tu res ni bilo razlike med menoj in med gostolasi mi rdeče-rjavimi storži, med menoj in med tem valovanjem svetlobe, ki je križem svetila name, da se je kri živahno pretakala. Tolči liste dreves, je bilo isto, kakor bi kdo bil moje lastno telo.

Vetopile smo v gozd, ki je bil ves zelen in gošča je zgledala kot bi bila z zlatom oskropljena. Nismo šle v gozd morda zato, da bi se ohladile, pač pa nam je šlo za nova doživetja. Neviden učitelj vodi v tem gozdu doživite simfonije, sestavljene iz žvrgolenja in prhutanja ptic, od brenčanja sviloprejk, od žarkov, ki svetijo skozi liste srčaste, puščaste in kopjaste oblike, od simfonije šumeče vode in prijetnih, najrazličnejših vonjav.

Ko smo prišle v gozd, smo stopile v veliko

ladjo starega Zapperlückla, ki je stala tukaj in spominjala na prejšnji dan. Upognjen, kosmat in ožgan se mi je zdel Caronte. Premikal je vesla, ki so se na vsak zamah zabliskala pod temnimi sencami dreves. Ladja se je pomikala kot kača in se je počasi vrinila v labirint kanalov, kjer so letali kačji pastirji.

V ladji smo jedle kruh in marelice. Koščke kruha in kurje kosti smo metale v široko odprti Miesin gobec, ki je požirala zaloga z močnim škripanjem čeljusti, potem pa je spet ležala nepremično ob svoji gospodarici z dvignjeno glavo in s prozornimi očmi. To nas je zabavalo. Po jedi, vinu in v vročini smo imele občutek utrujenosti in dolgočasje. Iznajdljiva Katarina Dompre je pokušila pregnati to dolgočasje s svojo ljubljeno pesmijo romarja, ki je sestavljena iz neskončno dolgih kitic, ki jih je mogel pevec po mili volji spreminjati:

Romar, ki iz Rima pride

z raztrganimi čevlji na nogah...

Cas je udarjal na rob ladje z veliko pahljajo: lasje, črni ko premog, so obkrožali potno čelo.

Me pa, da bi ji odgovarjale v zboru, smo dodajale najnavadnejši pesmi bogastva in novosti naše mlade krvi:

»Trommerabillallèra, trommerabillallèra.«

Toda Eddi ni pridružil svojega glasu. Božala je Miesino glavo in ostala je tiho prav do takrat, ko je veslo udarilo ob obrežje in se je ladja ustavila. Izstopile smo in v trenutku nas je pustila ona lenivost, potem pa »Zbogom, Zapperlück!« Preko polj in travnikov smo prišle na Eddino stanovanje. Bilo je že štiri popoldne.

V osvežujočem miru pritličnih sob, do katerih sta vodili dve stopnici, smo se večje razbežale.

V jedilnici je bila pripravljena miza za čaj s kmečkimi čašami, z rjavimi majolkami; prti so bili iz novega, rumenega lanu.

Stoli iz vrbovih šib so stali na preprogah, najrazličnejših barv, na katerih je bil tu in tam viden madež cigaretnega pepela. Na stenah pa je viselo orožje in lovski litografije.

Zdaj smo bile v odvisnosti. Chiarascutine šarenice so bile postale črne kot dniki. Ana in Irena sta se hlinili, da jih litografije zanimajo in sta se zato trudile za nepriljubljen izraz. Katarina Dompre se je med šalami zagledala s svojo podlasico zenice v kota za robove pohištva. Zakaj, tega ni nihče vedel. Eddi je gotovo videla to nemirnost, to nezdružljivo radovednost. Toda rekla ni nič. Na manjšo mizo je bil položen velik album, v usnje vezan in zaprt s srebrno zapono. Odkrile so ga podlasice oči. »Je dovoljeno pogledati?« Brez dvoma. Zakaj pa ne? Ta album vsebuje njeno življenje. Vendar moramo vedeti danes ali jutri, kako je živela prej, preden je prišla v našo sredo. Z majhnim ključem smo odprle majhno ključavnicico zapone. Notri je bilo mnogo fotografij: vse od iste ženske — vse Eddine in vsaka je imela spodaj datum.

Datum prve je bil točno današnji dan julija, pred 32 leti. Na tej fotografiji je bila deklica petih let, nebesko lepa. Glavo so obkrožali beli kodrčki, oblečena je bila v čipkasto krilce in gole roke so bile izredno nežne.

Na drugi fotografiji je bila deklica že precej odrasla, mladenka, v črnem zamu, s čipkami okoli vratu in okoli zapestja. Laee je imela spleteno v kito. Cvetiče lice ni imelo nobenega izraza: niti pričakovanja, niti želje, niti bolesti, niti veselja; nepremično, samo blagostanje, kakor nedišče rože okroglega in širokega cvetličnega venca.

Zahvala

Za vse dokaze odkritosrčnega sočutja ob boleznih in smrti našega dobrega očeta, gospoda

Matije Pečkaja starejšega

se toplo zahvaljujemo. Posebej pa izrekamo najlepšo zahvalo p. n. članom vrhniške občinske uprave z g. županom Ignacijem Hrenom na čelu za polnoštevilno udeležbo pri pogrebu, nadalje preč. g. dekanu Janezu Burniku za pogostne obiske med boleznijo rajnika in za njegov pokop g. zdravniku dr. Jožetu Buhu kot zvestemu hišnemu prijatelju za njegovo stalno ustrežljivost, g. zdravniku dr. Janezu Gantarju za zdravljenje, g. pevcem za lepe žalostinke kakor tudi sploh vsem, ki so sprejeli dragega pokojnika na njegovi poslednji poti. Bodi Bog vsem dobrotljiv plačnik!

Na Vrhniku, 21. maja 1942.

Zalujoči ostali

Dalje, dalje, od slike do slike se je razvijala svetla podoba. Od mesta do mesta se je razcvetela mladost v ženi, smejala se je od pozdravov in zahval, prepojena v vidno eleganco, bleščeča, nevesta si egoizma v ozadju salonom, parkov in športnih igrišč. Samo enkrat jo je bilo mogoče spoznati: bila je na konju, v obleki Amazonke, z dolgo kito, s cilindrom, pomaknjenim nizko na uporno glavo; posebno značilno njena pa je bila poteza med čelom in obratkom.

Toda v njenem največjem sijaju smo jo videli v plesni obleki iz baržuna, z rožo v lasih. Ena sama roža, mešana magnolija, odprta proti soncu v sreči življenja. Zena, krepka in izključno ženska. Toda vendar?

Na predzadnji fotografiji ni bila več sama, ampak ob nekem možu. Držala ga je za roko, kakor se drže na fotografijah navadno kmečki zaročenci. Lahka, nerodna dekliška kretanja tako izbrane elegancije je bila najbolj živa priča ljubezni. Glavo je imela obrnjeno proti njemu in ga je gledala; razume se, da na vsem evetu ni videla drugega kot njega in ne bi bila gledala drugega kot njega. On ne tako; ni je gledal. Ni bil preveč mlad, imel je visoko čelo, bil je skoraj plešast in utrujenih potez. Nekaj je v prostoru iskal. Gotovo ni bil niti njen, niti koga drugega, pač pa je čakal neko daljnje življenje. Na zadnji strani albuma sta bila še zmerom skupaj: bila sta naslonjena na neko ograjo balkonsko ob morju. Nekoliko med fotografij: na njej sta se razločili dve temni, brezpomembni glavi, podobni po profilih. Toda tudi tam je bil on nekam raztresen, odsoten, že oddaljen, medtem, ko so se njena usta obračala proti možu skoraj prosto. In še zdaj je gledala sliko tako prosto, da je stiskalo srce.